

HØJESTERETS DOM

afsagt torsdag den 25. marts 2021

Sag 73/2020

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Stine Gry Johannessen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Hillerød den 25. marts 2019 (8-3592/2018) og af Østre Landsrets 21. afdeling den 5. marts 2020 (S-2215-19).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jon Stokholm, Jens Peter Christensen, Oliver Talevski, Anne Louise Bormann og Ole Hasselgaard.

Påstande

Dommen er anket af tiltalte, T, med påstand om frifindelse, subsidiært strafbortfald eller formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Anbringender

T har anført navnlig, at gerningsindholdet i straffelovens § 157 ikke er realiseret. Bestemmelsen er alene tiltænkt at omfatte grovere tilfælde af uforsætlig tilsidesættelse af en tjenestepligt. Der skal foretages en konkret vurdering af den udviste uagtsomhed, og der skal være rum for simpel uagtsomhed, der ikke er omfattet af straffelovens § 157.

Han deltog som polititjenestemand i et kursus, hvor deltagerne benyttede egne pistoler og både om morgenen og igen efter frokost i fællesskab sikrede, at der var sat en rød sikkerhedspind i pistolerne, således at de ikke var funktionsdygtige. Der var ingen sikkerhedsprocedure, hvis deltagerne ankom til kurset på andre tidspunkter. Da han ankom til øvelsesstedet den pågældende dag, var der derfor ikke nogen procedure, hvorved uddannelseslederen kunne sikre, at der blev sat en rød pind i.

Han har ikke bevidst sløset eller forholdt sig skødesløst til reglerne. Der er tale om ubevidst uagtsomhed, og hans ubevidste forglemmelse udgør ikke grov skødesløshed. Det er i overensstemmelse med almindelig praksis, at polititjenestemænd laver aftrækningsøvelser i pauserne, og han overholdt ved øvelsen de fire punkter i sikkerhedsinstruksen for anvendelse af politiets tjenestevåben. Skuddet blev afgivet i en ufarlig retning, og der var ikke fare for de øvrige deltagere. Sagen burde alene have været behandlet i det disciplinære system.

Hvis han findes skyldig, vil det medføre, at afgivelse af vådeskud i øvelsessammenhænge altid vil være strafbart og dermed de facto indebære et objektivt ansvar. Hverken ordlyden af straffelovens § 157, bestemmelsens forarbejder, praksis eller den juridiske litteratur giver grundlag for dette.

I tilfælde af domfældelse bør straffen som følge af lang sagsbehandlingstid bortfalde med henvisning til Menneskerettighedskonventionens artikel 6 og straffelovens § 82, nr. 13 og 14, idet der har været tale om en ukompliceret straffesag, hvor faktum blev fastlagt med det samme, og hvor efterforskningen alene har bestået i at afhøre tiltalte og to vidner. Hvis straffen ikke bortfalder, skal den nedsættes, idet der ikke er skærpende omstændigheder, der berettiger til en højere bøde end standardbødetaksten, der efter praksis er 2.500 kr.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at der skal udvises skærpet agtpågivenhed ved håndteringen af skydevåben. Det må altid anses for potentielt farligt, når der afgives skarpe skud med et skydevåben, og al omgang med skydevåben kalder derfor på den højeste grad af agtpågivenhed. Kravene til agtpågivenheden skærpes yderligere, når et skydevåben anvendes i umiddelbar nærhed af andre og i et lokale, der ikke er særligt indrettet til skarp skydning.

T handlede objektivt set uforsvarligt, da han afgav skud. Det skyldes, at der ved skudafgivelsen blev skabt en potentiel fare, idet de tilstedeværende kolleger i lokalet ikke var forberedt på Ts skudafgivelse, idet skuddet blev afgivet i et forholdsvis lille lokale, der ikke var særligt indrettet til skarp skydning, og idet patroner kan rikochettere.

T burde forud for skudafgivelsen have foretaget en nærmere undersøgelse af pistolen for at sikre sig, at pistolen var isat en rød sikkerhedspind eller på anden måde var sikret. T har ved sin undladelse af dette handlet groft uagtsomt. Han anvendte sit eget tjenestevåben og vidste, at våbnet var skarpladt med en patron i kammeret.

Straffen er passende fastsat. Der er ikke grundlag for at anvende straffelovens § 83 om strafbortfald eller § 82, nr. 13 og 14, om formildende omstændigheder.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om T som polititjenestemand har udvist grov forsømmelse eller skødesløshed som beskrevet i straffelovens § 157 ved utilsigtet at have afgivet et skud under en øvelse.

Det må efter landsrettens bevisresultat lægges til grund, at T den pågældende dag havde været i tjeneste og derfor havde sin skarpladte pistol med en patron i kammeret på sig, da han ankom til øvelsesstedet, og at han i forbindelse med ankomsten på grund af en forglemmelse ikke sørgede for at sætte en rød sikkerhedspind i pistolen. Desuden må det lægges til grund, at han herefter i et øvelseslokale, hvor der befandt sig fem kolleger, foretog en øvelse, hvorved han trak pistolen op af hylsteret, rettede den mod en murstensvæg og herefter bevidst trykkede på aftrækkeren med utilsigtet skudafgivelse til følge.

Højesteret finder, at der ved vurderingen af, om forholdet er omfattet af straffelovens § 157, må lægges vægt på, at T var klar over, at tjenestepistolen ved øvelse uden skarpskydning skulle monteres med en rød sikkerhedspind, der sikrer, at der ikke kan afgives skud. Der må endvidere lægges vægt på, at han under aftrækningsøvelsen bevidst trykkede på aftrækkeren uden forinden at have sikret sig, at der var sat en rød sikkerhedspind i tjenestepistolen, og at aftrækningsøvelsen blev udført i et lokale, der ikke var særligt indrettet til skydning, i en situation, hvor der var andre til stede i lokalet.

Højesteret tiltræder herefter, at T er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 157.

Sagsbehandlingen hos Den Uafhængige Politiklagemyndighed har varet lidt over 1 år, og sagsbehandlingen hos anklagemyndigheden har varet nogle måneder. Den samlede sagsbehandlingstid ved de tre domstolsinstanser har været ca. 2 år og 6 måneder. Højesteret finder herefter, at der ikke er grundlag for at nedsætte bøderne eller lade dem bortfalde med henvisning til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 eller straffelovens § 82, nr. 13 og 14, og § 83.

Da der heller ikke i øvrigt findes grundlag for at nedsætte den udmålte straf, stadfæster Højesteret landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.

ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

DOM

Afsagt den 5. marts 2020 af Østre Landsrets 21. afdeling
(landsdommerne Henrik Gam, Karen Hald og Nina Fischer Rønde (kst.)).

21. afd. nr. S-2215-19:

Anklagemyndigheden

mod

T

(cpr.nr. ...)

(advokat Stine Gry Johannessen)

Retten i Hillerøds dom af 25. marts 2019 (8-3592/2018) er anket af tiltalte med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af tiltalte. Der er endvidere afgivet forklaring af vidnet B.

Den i byretten af vidnet politiassistent B afgivne forklaring er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Tiltalte har supplerende forklaret blandt andet, at han rettelig var sikker på, at der ikke kunne skydes igennem væggen i lokalet, og at han i forbindelse med øvelsen rettelig trådte et skridt frem for at få bevægelsesfrihed.

Han er ikke suspenderet som følge af sagen, der ikke har haft tjenstlige konsekvenser for ham. Han var bekendt med, at han skulle have den røde pind i pistolen under kurset. Han havde den omhandlede dag en rød pind i lommen og et par pinde i tasken, da han vendte tilbage til

kurset efter at have været i retten. Pinden lå i lommen fra dagen før, hvor han efter kurset havde gjort sit våben funktionsdygtigt. Da han kom ind i lokalet, stillede han sig lige bag C, der stod umiddelbart til højre for døren. Bag ham stod fire kolleger. Han udførte aftræksøvelser og sigtede mod et fokuspunkt på den væg, hvor køkkenet var opsat. Han ville ikke have udført aftræksøvelser og foretaget sigte mod en gipsvæg, fordi patronerne kunne være gået gennem denne. Han vurderer altid omgivelserne, også når han udfører øvelser med rød pind i pistolen.

De var omkring 30 kursister og tre instruktører. Programmet var meget presset, og han var hoppet direkte ind i en øvelse efter at have været i retten. Kollegerne og han stod da i venteposition i forhold til den næste øvelse. Det var en forglemmelse, at han ikke tjekkede, at den røde pind var sat i pistolen.

Han udførte aftræksøvelserne for at træne musklerne til at huske øvelsen og således, at det kom til at ligge på ryggraden. Når han udfører øvelserne, overholder han altid retningslinjerne for at undgå, at der opstår fare. I henhold til retningslinjerne sikrer man omgivelserne bag det mål, man sigter på og skyder efter. Alle er vant til, at øvelserne bliver trænet, og de er vant til at gå bag om hinanden og ikke skubbe til hinanden. Derudover var de den pågældende dag meget fokuserede, da de skulle til at gennemgå en øvelse. Han følte ikke, at der var risiko for andre i rummet på noget tidspunkt, heller ikke selvom der var opsat et køkken på væggen. I henhold til procedurerne tjekkede kursisterne om morgenen og efter frokost, at pistolerne var isat rød pind, for de skulle have en virksom pistol, hvis de blev nødt til at forlade skolen. Det blev også tjekket, at pinden var sat i, inden hver øvelse. Han antager, at pinden er rød for at være synlig.

Han var ikke det mindste i tvivl om, at den røde pind var i, og han udskød for eksempel ikke at isætte pinden. Der var derfor tale om en forglemmelse og ikke en skødesløs handling. Han glemte det bare, muligvis fordi han havde sat pinden i om morgenen.

Vidnet B har supplerende forklaret blandt andet, at der var tale om et kursus af to ugers varighed. De anvendte i forbindelse med kurset deres tjenestevåben, hvor de satte en rød pind i. Der var faste procedurer vedrørende isættelsen af den røde pind om morgenen og efter frokost. Den røde pind sikrer, at en patron ikke kommer i pistolens kammer, og at pistolen

derfor ikke kan affyre skud. Den røde pind skal bevirke, at andre kan se, at pistolen er sikret. Han mener, at man også selv kan se den røde pind, men han er ikke sikker på, at det er et krav.

Han var i lokalet, da tiltalte skød, men husker ikke, om tiltalte var med fra begyndelsen. Han kan heller ikke huske, om det blev drøftet, at tiltalte skulle sætte den røde pind i. Da skuddet blev affyret, stod de og ventede på, at øvelsen blev igangsat. Instruktørerne var i et andet lokale. Han sad på en kontorstol tættest på vinduet. De var seks personer i lokalet. Tiltalte stod som den første eller anden mand i rækken tættest på døren. Vidnet sad og kiggede op langs gruppen. Han kan ikke huske, hvilket lokale instruktørerne opholdt sig i. Det rum, som kollegerne og han befandt sig i, var nok dobbelt så langt, som det var bredt.

Han så kollegerne stå på linje. Det er en del af deres uddannelse at træne at trække pistol fra hylstre. Tiltalte stod og udførte aftræksøvelsen. Tiltalte sigtede mod væggen, som var modsat af, hvor alle stod. Vidnet mener, at tiltalte sigtede i en "ufarlig retning". Han tænkte ikke videre over, at tiltalte udførte øvelserne. Vidnet bemærkede ikke, at tiltalte ikke havde en rød pind i sin pistol.

Foreholdt afhøringsrapport af 2. juni 2017, hvoraf fremgår, at vidnet blev afhørt via videolink, og at han bemærkede, at der ikke var sat en rød pind i kollegaens pistol, har han forklaret, at han bemærkede, at der ikke var sat en rød pind i pistolen, da den blev affyret. Han kan ikke huske, hvor tæt de øvrige kolleger stod på tiltalte.

Landsrettens begrundelse og resultat

Også efter bevisførelsen for landsretten findes tiltalte af de grunde, der er anført i dommen, skyldig efter anklageskriftet. Den omstændighed, at det skyldtes en forglemmelse, at tiltalte ikke havde afsikret pistolen, inden han trykkede på aftrækkeren, kan ikke ændre ved denne vurdering.

Straffen findes passende.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom i sagen mod T stadfæstes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Retten i Hillerød

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 25. marts 2019

Retten nr. 8-3592/2018

Politiets nr. SAK-2018-1300401-29

Anklagemyndigheden

mod

T

cpr-nummer ...

Anklageskrift er modtaget den 24. september 2018.

T er tiltalt for

overtrædelse af straffelovens § 157, ved den 19. januar 2017 om formiddagen på X Skole, Frederiksværk, i forbindelse med en indtrængningsøvelse at have udvist grov forsømmelse eller skødeløshed i tjenesten i overholdelsen af de pligter, som tjenesten medfører, idet han, *)uden forinden at have foretaget nærmere undersøgelse af pistolen og herunder sikret sig, at våbnet var isat rød pind, der sikrer, at der ikke kan afgives skud, at have afgivet et skud med pistolen mod en murstensmur i et rum, hvor fem kollegaer befandt sig.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Tiltalte, der har erkendt de faktiske omstændigheder, har nægtet sig skyldig i overtrædelse af straffelovens § 157.

Sagens oplysninger

Der er afgivet forklaring af tiltalte, T, og vidneforklaring af pa. A.

Forklaringerne er lydoptaget og gengives ikke i dommen.

Der er dokumenteret fra sagens akter, herunder fotos af øvelseslokalet.

Tiltalte er ikke tidligere straffet.

Retten begrundelse og afgørelse

Tiltalte har erkendt de faktiske omstændigheder, herunder at han indgik direkte i indtrængningsøvelsen uden forinden at have isat såkaldt "rød pind" i sit våben uagtet, at han frem til sin ankomst til øvelsen var i tjeneste og derfor havde en skarpladt pistol

med en patron i kammeret i sit hylster, da han foretog en "aftræksøvelse" og herunder - bevidst - trykkede på aftrækkeren med - utilsigtet - skudafgivelse til følge.

Tiltalte findes herefter ved grov skødesløshed at have tilsidesat de pligter, som tjenesten medfører, ved ikke at foretage nærmere undersøgelse af pistolen, inden han trykkede på aftrækkeren.

Straffen fastsættes til 20 dagbøder på hver 200 kr., jf. straffelovens § 157.

Forvandlingsstraffen fastsættes som nedenfor bestemt.

Thi kendes for ret:

T skal betale 20 dagbøder på hver 200 kr.

Forvandlingsstraffen for bøden er fængsel i 20 dage.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

*) Rettet i medfør af retsplejelovens § 221, stk. 1, således at "uden" tilføjes.

Retten i Hillerød, den 29. april 2019